

TEISKON
VIINI
VIN
WINE
WEIN
VINOTERVETULOA
NAUTTIMAANVIINIPROOVI MATKALLA
RETKIKOHDE BUSSIRYHMÄLLE
LAHJAIDEAT

WWW.TEISKONVIINI.FI

SUOMALAISET ARTISAANIVIINIT
VUODESTA 1998

Kesäretki Loimaalle!

Käy moderniin
museoon
perinteiden
äärelle.Katso näyttelyt
ja tapahtumat
nettisivuilta!

www.sarka.fi

SUOMEN
MAATALOUSMUSEO
Sarka

Vanhankirkontie 383, Loimaa

NYKYISET NÄYTTELYT

Eero Nelimarkka

jatkuu

Jani Kaunisto

-18.6.2023

Jenni Yppäriä

1.7.2023-

NELIMARKKA-MUSEO

Pekkolantie 115, 62900 Alajärvi

p. 040 559 8327

info@nelimarkka-museo.fi

www.nelimarkka-museo.fi

AVOINNA

Ti-pe 11-17 / La 12-16 / Su 12-17

ILMOITUSMYNTI
045 110 4122

Kun kirjailija kävi kylässä

Ilmassa on suuren urheilujuhlan tuntua. Odotamme Pitäjänmäen kirkolla Pitäjänmäen Eläkkeensaajien vieraaksi Islannissa asuvaa suomalaista kirjailijaa Satu Rämöä. Hänen toinen romaaninsa *Rósa & Björk* ilmestyy seuraavana päivänä ja kirjailija on kiireiltään luvannut tulla jäsen-tapaamiseemme. Moni meistä on lukenut Rämön Islannista kertovia kirjoja ja hänen ensimmäisen romaaninsa *Hildurin*.

Ensimmäisen matkan Satu Rämö teki Islantiin vaihto-oppilaana 20 vuotta sitten. Nyt hän on asunut Islannissa 15 vuotta; aluksi Reykjavikissa ja sen jälkeen pienessä Ísafjörðurin kunnassa, josta matka pääkaupunkiin kestää autolla 7 tuntia ja pienlentokoneella 35 minuuttia. Tämän vuoden tammikuussa perhe, äiti, isä ja 7- ja 13-vuotiaat lapset, muutti Suomeen, Äkäslompoloon. Perhe on käynyt siellä monena vuonna laskeuttelemassa ja hiihtämässä. Satu ja hänen miehensä ovat usein pohtineet Äkäslompoloon jäämistä. Lapset puhuvat sekä islantia että suomea, mutta Satu halusi, että lapset oppisivat myös kirjoittamaan suomea.

- Ollaan niin kauan, kun lumi sulaa. Suunnitelma muuttui ja päätimme olla pitempään. Lapset käyvät suomalaista koulua, joka on kotimme vieressä. Emme suunnitelleet muuttoa sen kummemmin etukäteen. Islantilaiset elävät hetkessä, kun he saavat idean, he toteuttavat sen heti, ovat hullun reippaita. Välillä menee pieleen, mutta se ei haittaa. Pidän tästä asenteesta, myöntää Satu Rämö.

Kaikki ovat sukua keskenään

- Suomi on Islantiin verrattuna lämmin maa. Islannissa tuuli on välillä niin kovaa, että esineet ja katot lentelevät. Naapuritaloa ei näe myrskyltä, vaikka se olisi kuinka lähellä. Ovet aukeavat sisäänpäin, muuten ei taloista pääsisi tulos. Kovalla tuulella radiovaroituksilla kielletään menemästä ulos ja koulut ovat kiinni. Suuri uutinen on, jos pakasta on kymmenen astetta tai jos lämmintä on 20 astetta. Silloin kaupat ja pankit suljetaan iltapäivällä ja ovelle laitetaan lappu: "Suljettu auringonpaisteen takia". T-paitakeli on harvoin.

Sää hallitsee islantilaisten puheenaiheita ja elämää. Jos pitää lähteä käymään naapurikylässä tai Reykjavikissa, tie saattaa olla suljettuna pari päivää. Rämö arvelee, että sääolosuhteet ovat eniten muokanneet islantilaisia. Huonolla ilmalla ei tehdä mitään, ollaan sisällä.

Islanti sijaitsee Oulun ja Rovaniemen välissä ja on kolmanneksen Suomen pinta-

Kirjailija Satu Rämö ja Pitäjänmäen Eläkkeensaajien puheenjohtaja Eeva-Sisko Artell. Kuva: Reijo Suomela.

alasta. Matkaa saaren ympäri on 1 100 km, mutta tie on mutkainen ja kapea, joten matkaan pitää varata viikko. Tienvarsilla on lampaista, kuumia lähteitä ja tulivuoria. Islannissa on 380 000 asukasta, Reykjavikissa heistä asuu 200 000. Länsivuonoilla, jossa Rämön perheen koti on, on kuusituhatta asukasta.

- Suomi on matalan verotuksen maa. Islannissa on kolme veroluokkaa, matalin veroprosentti on 36. Päiväkotimaksut ovat korkeampia kuin Suomessa, kouluruoka maksaa 50 euroa kuukaudessa, lapsilisää saavat pienituloiset. Eurooppalaisittain palvelumme ovat hyvät. Työvoimasta yli puolet on julkisen puolen palveluksessa, loput matkailussa, pankeissa ja pelialalla. Ruoka on 20-30 prosenttia kalliimpaa. Valtaosa ruoasta tuodaan muualta. Kotimaista ovat: kala, lampaanliha, kurkku, tomaatti, basilika ja maitotuotteet. Palkat ovat korkeammat kuin Suomessa. Asuminen on hyvin kallista, asuntolainan korko on jopa 10 prosenttia.

Jäätiköt sulavat ja liikkuvat. Jäätiköiden sulamisjokien varteen on rakennettu sähkölaitoksia. Islanti on kuuluisa kuumista lähteistään. Maassa on 120 uimahallia. Kylässä iso ulkouimahalli, jonka vesi on 40 asteista, vaikka kylässä olisi vain 50 asukasta.

Islantilaisilla on monta ammattia. Satu Rämö kertoo, että

hän 46-vuotias puolisonsa on ehtinyt olla laivakokki, solubiologi, valokuvaaja, jäätikköopas ja nettisivujen tekijä. Riittää, että on jokin koulutus ja aina voi kokeilla uutta. Työttömyyttä on vähän. Satu itse on toiminut matkaoppaana, kirjoittanut matkakirjoja, juttuja matkailulehtiin ja mairnoksia, pitänyt blogia ja ollut opettajana.

Kaikki auttavat kaikkia

- Ihmiset ovat iloisia ja reippaita, rehvakkaan ylpeitä omasta kotimaastaan. Maassa on perusturvallinen olo, on rauhallista ja hiljaista, vähän rikollisuutta. Virallista tietä asioiden hoitaminen kestää, mutta jos soittelee kaverille, niin aina joku tuntee jonkun. Kun minä pyydän, sinä autat ja kun toinen pyytää, niin minä autan. Pyydetään anteeksi jälkeinpäin, jos jokin ei ole mennyt kirjojen mukaan.

Yhteenkuuluvuuden tunne on vahva. Kielessä ei ole olemassa teitittelysanaa. Juuri kellään ei ole sukunimeä: ollaan jonkun tyttäriä tai poikia. Naimisiin mennessä nimi ei muutu. Kun islantilaiset tapaavat ensimmäisen kerran, kysytään mitä koulua olet käynyt, mitä harrastat, miltä maatilalta olet kotoisin. Kun viikingit tulivat Norjasta Islantiin 800-luvulla, nimet merkittiin kirkonkirjoihin. Islantilaiset ovat kaikki sukua keskenään ja sukuselvitys on helppoa.

- Kun korona tuli, matkailu loppui. Minulla ei ollut töitä. Olin saanut valmiiksi Talo maailman reunalla -kirjan. Tuntui ettei enää ole mitään kerrottavaa Islannista. Piti keksiä uutta. Istuin keittiössä ja ihmettelin mitä teen. Voisinko kirjoittaa fiktiota?

- Rakastan dekkareita ja rikossarjoja, päätin kehittää rikostarinan. Poliisi olisi nainen, Hildur, taistelija. Menin Reykjavikin kirjastoon ja tutkin kaikki rikoskirjat 10 vuodelta, ettei päähenkilönä ole Hilduria eivätkä länsivuonot ole tapahtumapaikkana. Haastattelin poliiseja. Kävi ilmi, että tekniset tutkijat ovat Reykjavikissa. Jos on huono sää, kun heidät on hälytetty toiselle puolelle saarta, niin paikallinen poliisi seisoo ruumisvahdissa, kunnes reykjavikilaiset pääsevät perille.

- Minulla on myös Islannin kansalaisuus, mutta koen olevani suomalainen. Halusin Hildurin työparin olevan Suomesta. Islantilaisia villapaitoja neulova, suomalainen Jakob tulee työharjoitteluun Islantiin. Opettelin neulomaan, jotta osaan kirjoittaa siitä oikein. Ystävänä, joka minua opetti, ehdotti, että tehdään neulekirja. Teimme sen ja teimme myös Hildurin neulepaidan ohjeen. Kolmannessa kirjassa Hildur tulee käymään Suomessa.

Leena-Maija Tuominen